

Гал түймрийн аюул түүнээс урьдчилан сэргийлэх

S.CD101 Гамшгаас хамгаалах менежмент

Лекц -5

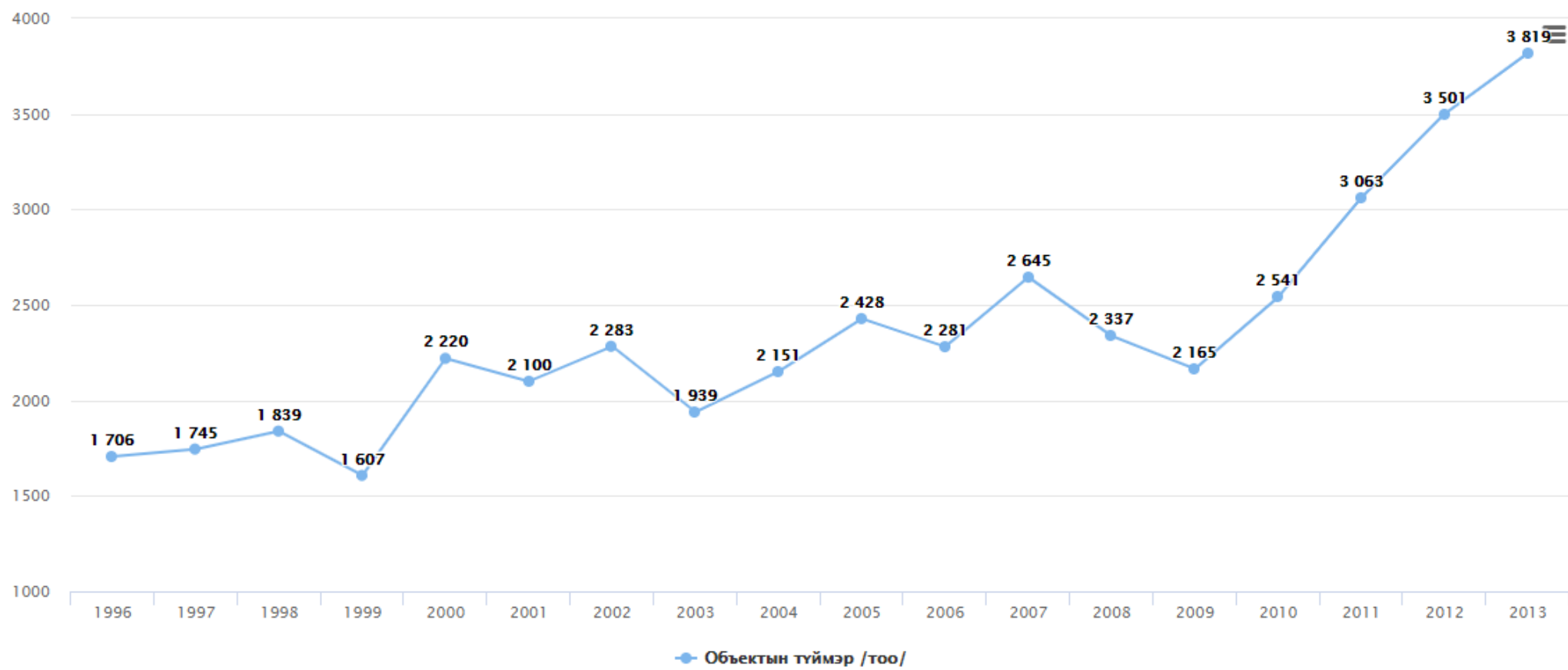
ХШУС, багш С.Туяа

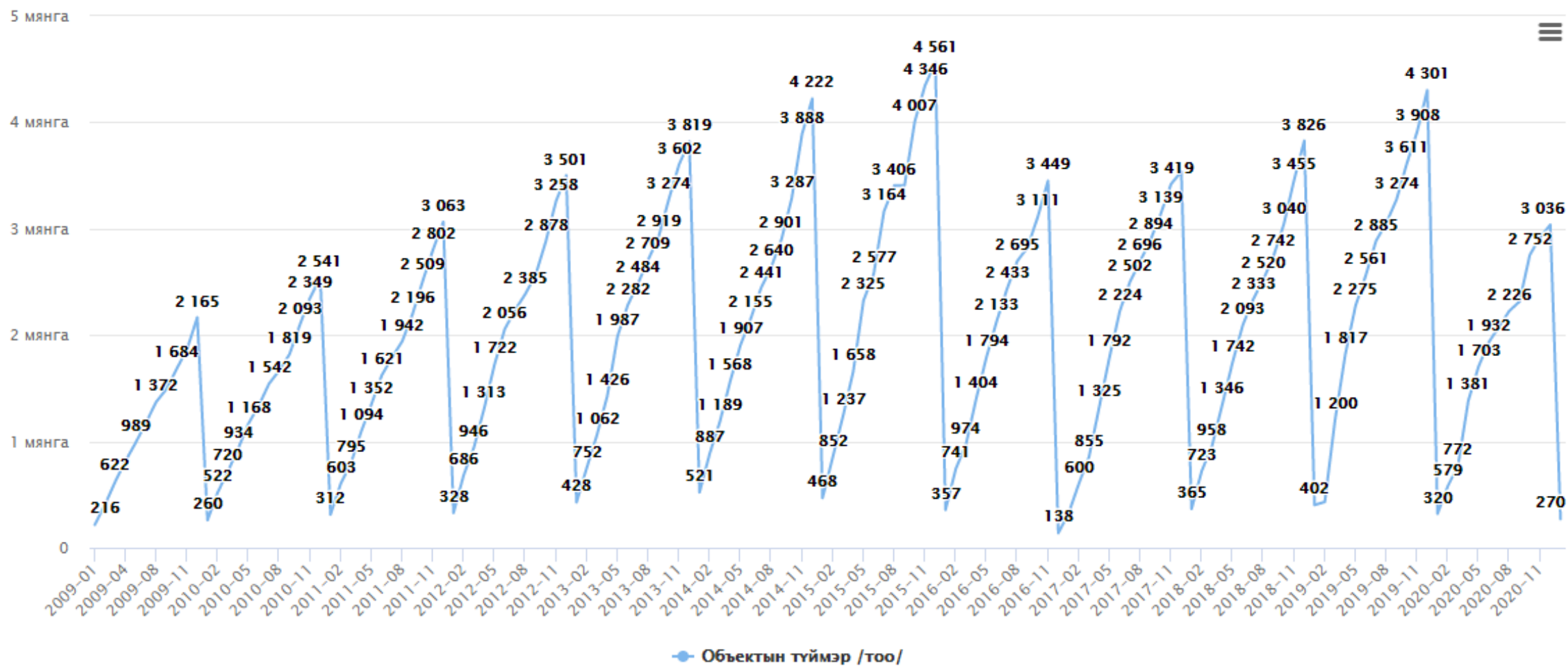
Гал түймэр гэж юу вэ?

Гал түймэр гэж гал хүний хараа хяналтаас гарч, хүний амь нас, эрүүл мэнд, хувь хүн, хуулийн этгээдийн эд хөрөнгө, байгаль орчин, нийгэмд хохирол учруулахыг хэлдэг.

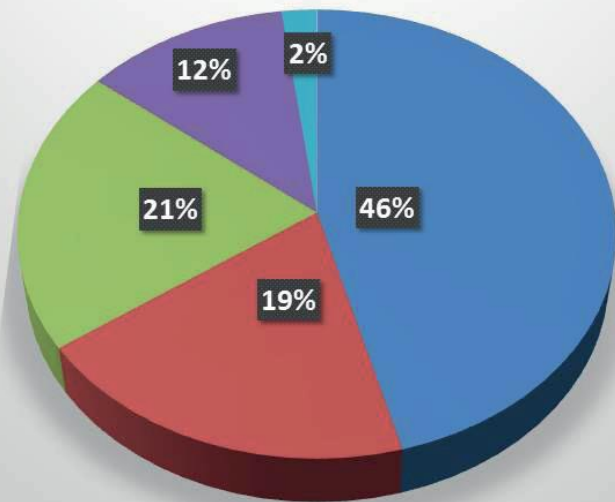
Өөрөөр хэлбэл түймэр гэдэг бол хүний хяналтаас гадуур үүсч тархан шатаж байгаа галыг хэлнэ.

Объектын түймэр /тоо/

Ахуй хүрээнд гарсан гал түймрийн шалтгаан

- Ил задгай гал, асгасан үнс нурмаас
- Цахилгаанаас
- Пийшин, зуух, яндангийн цонолтоос
- Лаа, дэн, тамхи, шүдэнзний галаас
- Хүүхдийн болгоомжгүй үйл ажиллагаанаас

Ил задгай гал, цогтой үнс нурам

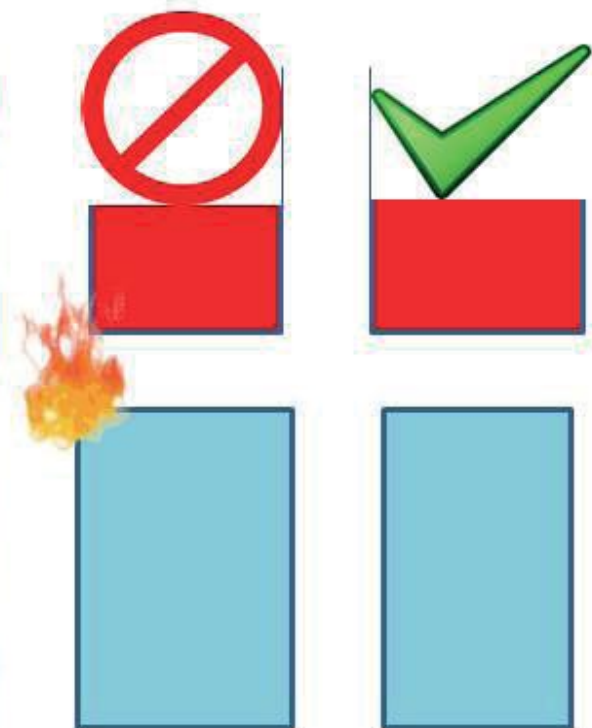

46%

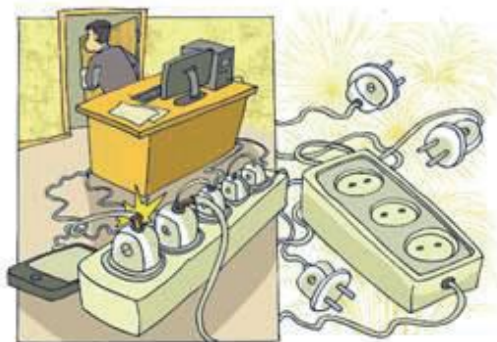
ЯНДАНГИЙН ЗАЛГАА БОЛОН ХАМГААЛАЛТ

Галд тэсвэртэй материалаар
тусгаарлаж хамгаалах

Яндангийн залгаас
зөв хийх

ЗӨВЛӨМЖ

Өрхийн түвшинд цахилгааны аюулгүй байдлаа хангах нь **ТАНЫ** чадах зүйл

1

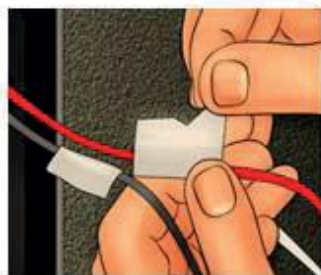
Цахилгааны холболтыг мэргэжлийн хүнээр хийлгэх

2

Цахилгааны холболтыг анхаарах

- 2 өөр төрлийн металлтай утсыг хооронд нь холбохгүй байх /хөнгөн цагаан болон зэс/
- Цахилгааны утсыг хаана ч хамаагүй ямар ч хамаагүй аргаар холболт хийхгүй байх

3

Тухайн розетканы үйлдвэрээс тогтоосон ампераас хэтрүүлэхгүй байх

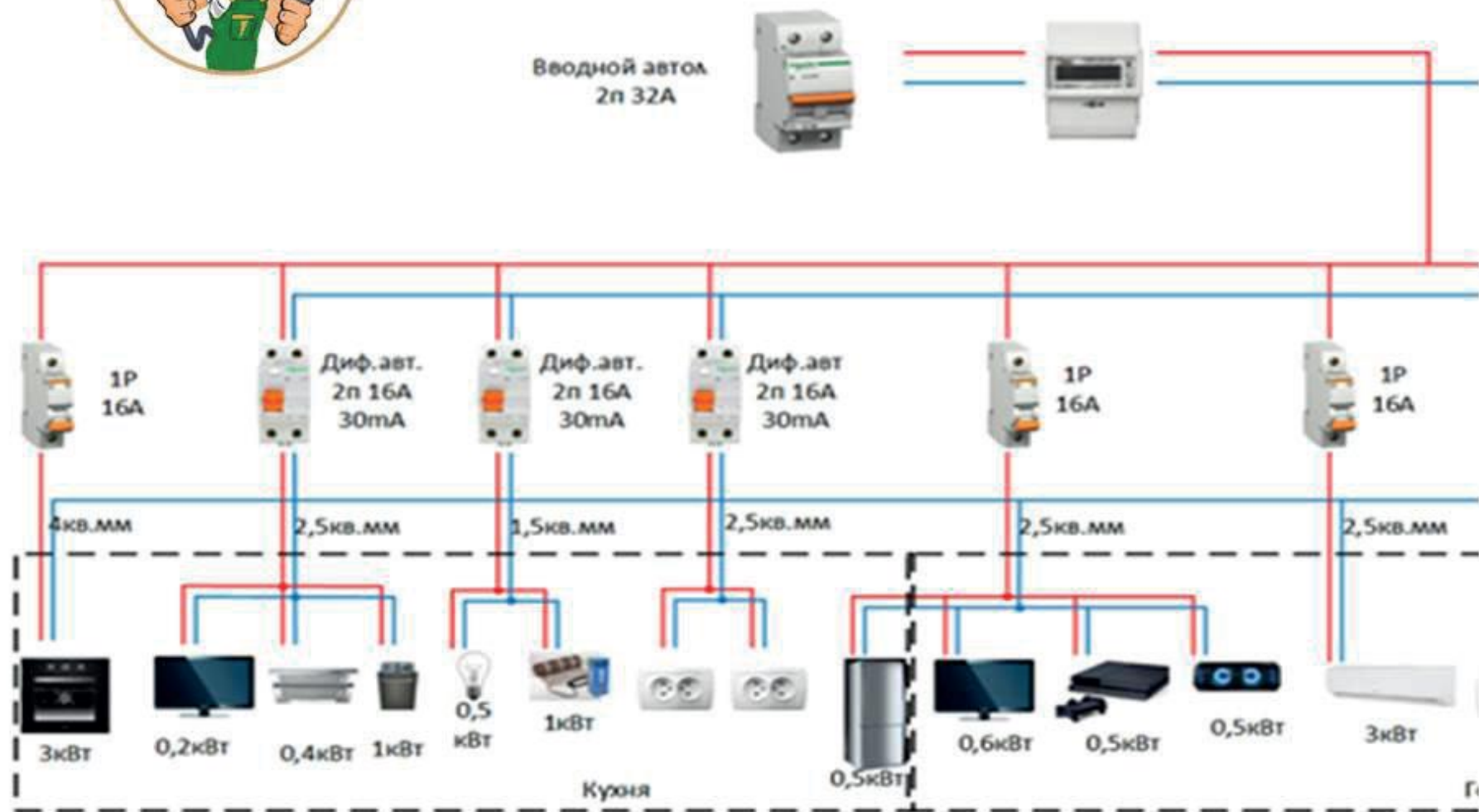

ЦАХИЛГААНААС ҮҮДЭЛТЭЙ галыг **ЦАХИЛГААН ХҮЧДЭЛИЙГ САЛГАХГҮЙГЭЭР** **УСААР УНТРААХЫГ ХАТУУ ХОРИГЛОНО.**

ГЭР ДОТОРХ ЦАХИЛГААНЫ МОНТАЖЫГ ХИЙХ ЗӨВЛӨМЖ

Мэргэжлийн хүнээр хийлгэх

Жилд дундаар хүүхэд түлэгдэж, хүүхэд гал
түймэрт өртөн амь насаа алдаж байна.

Гал түймрийн үед нэн тэргүүнд авах арга хэмжээ

Таны байгаа газар гал түймэр
гарвал та юу хийх вэ?

ГАЛ ГАРСАН ТОХИОЛДОЛД ЯМАР АРГА ХЭМЖЭЭ АВАХ ВЭ?

Гал гарсан тохиолдолд хугацаа алдалгүй өрөөнөөс гарах

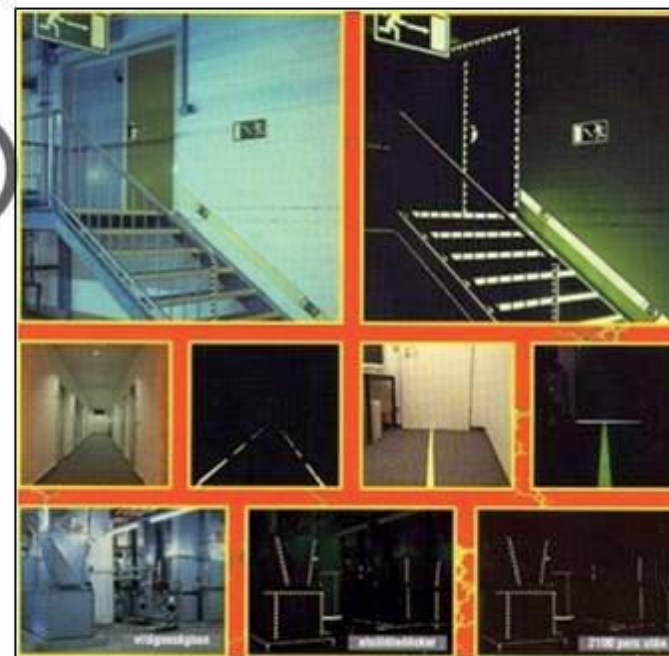
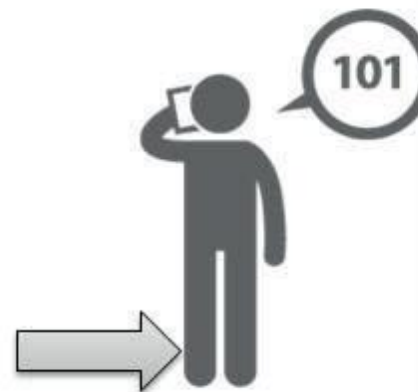
Утаа их болсон үед сууж эсвэл
мөлхөж аврах гарцаар гадагш гарах

Авралтын зам гарцыг
байнга чөлөөтэй
байлгах, түүнд
аваарын гэрэлтүүлэг,
тэмдэг тэмдэглэгээ
тавих

Амаа дарж амьсгалын эрхтэнээ
хамгаалж тусламж дууд

Хэрэв галд өртвөл

Зогс

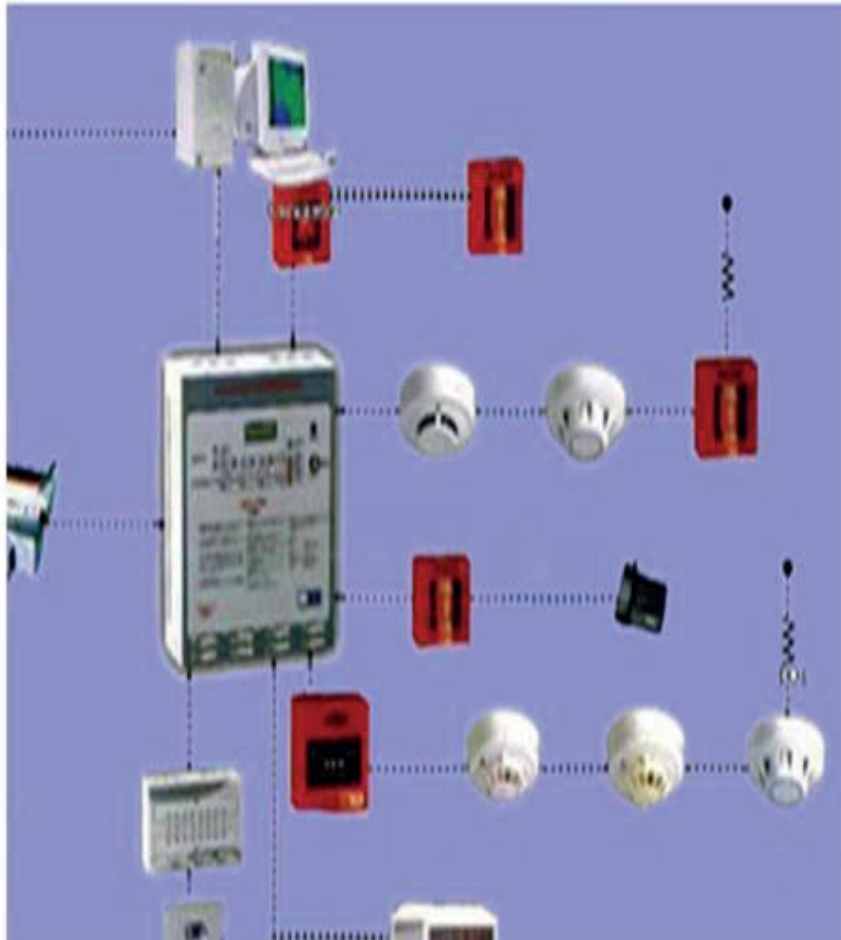
ХЭВТ

Өнхөр

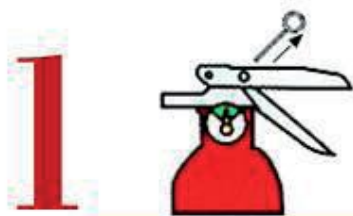

Галын дохиололын системийн ач холбогдол

- Галыг цаг алдалгүй илрүүлэх
- Хяналтын ажилтан болон оршин суугч, иргэдэд хурдан шуурхай мэдээлэх
- Шуурхай хариу арга хэмжээ авахад хялбар
- Болзошгүй эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх
- Эд хөрөнгө, амь насаа хамгаалах
- Учирч болох хохирлыг багасгах

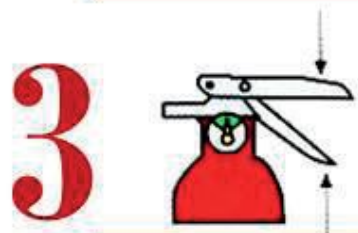
Гал унтраагуурыг ашиглах дараалал

Түгжээг
мултална.

Хошууг
галын
голомт руу
чиглүүлнэ.

Хөшүүргийг
атгана.

Галыг
унтраана.

Нунтган гал унтраагуур

Нунтган гал унтраагуур нь дөнгөж үүсвэрлэн гарч байгаа галыг унтраахад тохиромжтой.

БҮТЭЦ:

Даралт хэмжигч МАНОМЕТР

- Ажиллагаатай (даралттай)
- Ажиллагаагүй (даралтгүй)
- Хяналтын хил

Автомат хор ST-3

Автомат гал унтраагуур

Цэвэр жин : 3 kg

Бүх жин : 4.45 kg

Өндөр : 180mm

Диаметр : 245mm

Найрлага : NH4H2PO4

Ажилах градус : +72 оос дээш

Цацрах хугацаа : 11 секунд

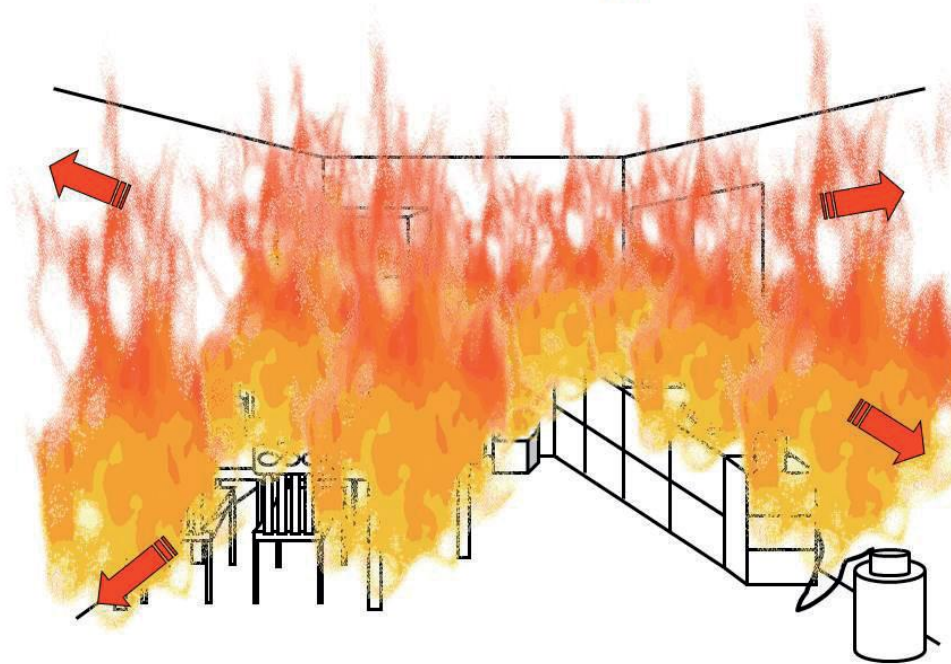
2.5 m дээрээс цацхад хамрах хүрээ : 10 m²

ГАЛ ГАРСАН ҮЕД ЮУ ХИЙЖ БОЛОХГҮЙ ВЭ?

- Гал гарсан үед нуугдаж болохгүй, аль болох хурдан гадагш гарах хэрэгтэй.
- Гал ихээхэн хэмжээтэй тархсан тохиолдолд унтраах гэж бүү оролд.
- Гэрийн тэжээмэл амьтан болон тоглоомоо авах гэж буцаж орж болохгүй;
- Ямар ч тохиолдолд цахилгаан шат бүү хэрэглэ.
- Өөрийн бие галд өртсөн үед гүйж болохгүй, газар өнхрөх хэрэгтэй.

ГАЛ ТҮЙМЭР ТАРХАН ДЭЛГЭРЭХ НЬ

ГАЛ ТҮЙМЭР ГАРАХААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ЗАМУУД

- Өрх бүр гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө гаргаж, түүгээрээ дасгал сургуулилт хийх хэрэгтэй бөгөөд гамшгаас хамгаалах техник, багаж хэрэгсэлтэй байх нь чухал. Мөн өөрийн байгаа нутаг дэвсгэрийн харьяа гал унтраах алба, онцгой байдлын газар, улаан загалмайн нийгэмлэг зэрэг байгууллагатай холбоо барьж галын аюулгүй байдлын талаар илүү дэлгэрэнгүй мэдээлэл авах боломжтой.
- Гэрийнхээ давхар болгонд мөн гэрийнхээ гадна талд утаа мэдрэгчийг үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу суурилуулах, гэртээ ажиллагаатай гал унтраагч бэлэн байлгаж, гал унтраах систем, пускатель суурилуулах нь гэр бүлийнхнийг хамгаалахад ач холбогдолтой байх болно.

Эцэг эх, асран хамгаалагчийн хараа хяналт сул, бага насны хүүхдийн болгоомжгүй байдлаас халуун улайссан зуух, пийшин, цахилгаан зуух, халуун тогоотой хоол, цай, халуун ус руу орох, татах, галаар тоглох гэх мэт олон шалтгааны улмаас болж хүүхэд түлэгдэх, амь насаа алдах тохиолдол олонтоо тохиолдож байна. Иймд:

- Хүүхдийг халуун зуух пийшин, халуун тогооноос хол байлга;
- Буцалсан ус, тос, халуун хоол, халуун савтай цай зэргийг хүүхэд хүрэхээргүй газар байрлуул.
- Ялангуяа цахилгаан тогооноос хүүхдийг хол байлга;
- Индүү хэрэглэсний дараа салгасан эсэхээ сайтар шалга;
- Гэр орондоо бензин болон бусад шатах тослох материалуудыг бүү хадгал;
- Хялбар гал гаргах асаагуур, шүдэнзийг хол, нууж тавь;
- Хийн зуухны хаалтыг сайтар хаа;
- Бага насны хүүхдийг хараа хяналтгүй орхиж, гэрт нь цоожилж болохгүй.
- Гэрт байгаа цахилгааны утас, залгуур нь бэхэлгээ сайтай, ил гарсан монтаж байхгүй байх.
- Гэрт галладаг зуухтай үед хүүхэд түлэгдэхээс сэргийлж хамгаалалт хийх. Бага насны хүүхэд таггүй том савтай ус руу толгойгоороо унах, муу усны цооног худагт унах аюулд өртдөг тул онгорхой нүх сүвийг бөглөх, таглах

ГЭР, ОРОН СУУЦАА ГАЛ ТҮЙМРЭЭС СЭРГИЙЛЭХИЙН ТУЛД

- Ногоон бүсэд байрласан айл, өрх орчныхоо мод, өвсийг эргэн тойрондоо 200 хүртэл метр газар цэвэрлэсэн байх.
- Камин зуух, пийшингийн яндангаас модны салаа, мөчрийг 3 метрээс доошгүй зайд байлгах, малынхаа өвс, тэжээлийг малын хашаа хорооноос хол байлгаж, цэвэрлэх. Галын цог, үнс малын хашаанд оруулахгүй байх үүднээс хаалга, цонхыг хааж байх.
- Цахилгааны шугамд хүрч гал гаргахгүй байхаас сэргийлж моднуудаа тайрч, засч байх, цахилгааны шугамаас модны салаа, мөчрийг холдуулах ажлыг мэргэжлийн хүн, байгууллагад хандаж хийлгээрэй. Өндөр хүчдэлийн шугам аюултай тул зөвхөн мэргэжлийн хүмүүс түүнтэй харьцах ёстой.
- Хананд унжуулсан хэвтээ ургамал, цэцэгнүүд нь галыг маш хурдан хугацаанд тархаах тул тэдгээрийг цэвэрлэх, өвсөө тогтмол бухалдаж, усалж байх нь гал гарах эрсдэлийг багасгадаг.
- Тэр, байшин, барилгаасаа шатамхай хий агуулсан сав, ёмкостийг 9 метрээс доошгүй зайд байршуулах. Шингэрүүлсэн хийн түлшний байрших зай нь агуулж буй савны хэмжээнээс шалтгаалдаг.
- Хог хаягдал, сонин, цаасаа зөвшөөрсөн цэгт хаях, ногоон бүсэд шатаахгүй байх. Орон нутгаас гаргасан заавар, журмыг баримтлах.
- Зуухны үнсийг төмөр саванд хийж, норгож хөргөсний дараагаар үнсийг тусгайлан бэлтгэсэн нүх эсвэл тагтай саванд хийх. Гүйцэд унтраагүй үнс нурмыг ил задгай хаяснаар гал гарах өндөр эрсдэлтэй тул үргэлж бүрэн унтраах шаардлагатай
- Түлшний модыг гэрээсээ хол газар, 9 метрээс доошгүй зайд хураах. Тус газраас эргэн тойронд 6 метр хүртэлх зай талбайн шатаж болзошгүй зүйлсийг цэвэрлэх хэрэгтэй бөгөөд гал үргэлж өөдөө тархдаг тул хураасан модоо гэрээсээ хол хадгалж байх.
- Лабораторийн шинжилгээгээр орсон, тухайн орон нутгийн галын байцаагчаас зөвшөөрөгдсөн зуух, галын хэрэгслийг хэрэглэж байх.
- Ой хээрийн түймэр гарч болзошгүй аюулд байгаа тохиолдолд орон нутгийн холбогдох газруудад мэдэгдэж аюулаас урьдчилан сэргийлэх хэрэгтэй.

Галын болон угаартах аюулаас болгоомжил

- Цахилгаан зуухны ширмээ цэвэрхэн байлга.
- Гэр орондоо тамхи татахгүй бай.
- Чүдэнз асаагуур гэх мэт ил гал гаргах зүйлээр тоглохгүй байх, бага насны хүүхдээс хол байлга.
- Орой унтахдаа угаартахаас сэргийлж, угаарын хий алдагдаж байгаа эсэхийг шалгаж бай.
- Бага насны хүүхэд болон согтуу хүнээр гал галлуулахгүй байх.
- Сургууль, гэрийнхээ бүдүүвч зургийг зурж, аваарын гарцуудыг тэмдэглэж, зургийн дагуу өөрсдийн биеэр алхаж, аваарын гарцуудыг олох дадлага хийсэн байх хэрэгтэй. Аваарын гарц болгон ашиглах гэж буй цонх хэвийн онгойж байгаа эсэхийг шалгаарай.

- Хоёр, гуравдугаар давхраас сунадаг шат ашиглах нь аваарын үндсэн гарц хаагдсан тохиолдолд цонхоор гарах цорын ганц сонголт байх болно. Тиймээс сунадаг шат бэлэн байх хэрэгтэй.
- Цонх, хаалга цоожлогдсон тохиолдолд цоож мултлагч ашиглах дадлагатай байх. Гал түймрийн үед цонх, хаалганы хамгаалалтын цоож автоматаар түгжигдэж, гацсаны улмаас хүмүүс гадагш гарч чадахгүй, гаднаас гал сөнөөгчид орж чадахгүйд хүрч тусламж авж чадахгүй байсаар амь үрэгдсэн цөөнгүй тохиолдол байдаг.
- Гал түймрээс зугатан гарч ирсэн хүмүүсээ нэг дор цугларуулах, гал түймэр, утаа угаараас зайдуу аюулгүй газрыг сонгож, түүнийг гэр бүлийн гишүүн бүр мэддэг болсон байх шаардлагатай.
- Нэг дор цугларах нь хэн аюулгүй гарч ирж чадсан, хэн нь аюултай газар үлдсэн эсэхийг нэн яаралтай шалгаж, гал сөнөөгчдөд хэнд тусламж хэрэгтэй байгааг, хаана байж болохыг хэлж өгч туслахад нэмэртэй.
- Гал унтраах албаны утас болох 101, 105 гэсэн дугаарыг тогтоох. Гал түймэрт автсан гэрээсээ гарч ирсний дараа гал унтраах болон аврах алба руу залгах хэрэг гарах тул дугаарыг цээжилсэн байх хэрэгтэй.
- Харанхуй үед ч танай байшин, хашааны дугаар амархан харагдаж байгаа эсэх гудамжны таних тэмдэг товч, тодорхой, олоход хялбар байгаа эсэхийг шалгаж, зам саадгүй байхад анхаарах.
- Галаас зугатаж зайлах дадлага сургууль хийх нь зүйтэй юм.

ГАЛ ТҮЙМЭР ГАРСАН ҮЕД АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

- Хэрэв таны гэрт гал гарвал юуны өмнө гал гарсан тухай мэдээлэл 101 дугаарт өгч, хөрш зэргэлдээ хүмүүстээ мэдэгдэнэ. “ГАЛ ГАРЛАА, ТУСЛААРАЙ” гэж хэд хэдэн удаа хашгирч тусламж дуудан гэрээс хурдан гарна. Гэрээс гарахдаа өрөөний цонх, хаалгаа онгорхой орхиж болохгүй. Учир нь агаар галыг дэмжин тархан дэлгэрэлтийг ихэсгэдэг.
- Галын дохиолол утаа, угаарт хэт автсаны улмаас ажиллахаа больдог. Тиймээс өөрөө хүмүүст дохио өгч хашгирах нь хамгийн бодитой, найдвартай арга юм. Хэзээ ч галаас нуугдах гэж оролдсоны хэрэггүй бөгөөд бүх зүйлээ орхиод өөрсдийгөө аврах хэрэгтэй.
- Хэрэв гарц битүү утаагаар хүрээлэгдсэн байвал хоёрдогч гарцыг ашиглах. Их утаа, тортог дунд гарцаа олоход бэрхшээлтэй байдаг тул хоёрдогч гарцыг ашиглах нь аюулгүй байх болно.
- Хэрэв зайлшгүй утаан дундуур явж гарах болвол мөлхөж гарах.
- Утаа болон хорт хийнээс сэргийлэхийн тулд аль болох доогуур тонгойж яв. Утаа их гарсан бол нойтон алчуураар ам, хамраа хөнгөн дарах, боломжтой бол толгой дээгүүрээ ороож гарахыг бод.
- Утаа их гарсан үед доошоо суух буюу мөлхөх нь зүйтэй. Учир нь доогуур утаа сийрэг, агаарарай цэвэр байдаг. Ам, хамраа даавуугаар халхалвал хорт утааг шүүж амьсгалахад амар болно.

- Өөрийнхөө ард байгаа хаалгыг хаах. Өрөөнөөс гараад хаалгыг түгжилгүй хаагаад орхих хэрэгтэй. Учир нь гал сөнөөгчид аврах ажиллагаа хийхэд цоожтой хаалга саад болж болзошгүй. Хэрэв та хаалттай хаалгаар гарахаар болвол хаалганы бариул болон ойр орчмыг ажиглах хэрэгтэй.
- Хаалганы бариул хүйтэн, хаалганы дээгүүр, доогуур утаа саагахгүй байгаа бол хаалгыг зөөлөн онгойлгох бөгөөд цаана нь гал гарч байвал хаалгаа хаагаад, хоёрдогч гарцыг ашиглаарай.
- Хэрэв хаалганы бариул халуун байвал шууд хоёрдогч гарц ашиглах. Хүн аюул учирмагц шууд хаалгаа онгойлгох хандлагатай байдаг боловч урьдаар нөхцөл байдлыг ажиглах нь болзошгүй аюулаас авардаг.
- Аль ч гарцаар аюулгүй гарч чадахгүй болсон тохиолдолд өрөөндөө хаалгаа хаагаад сууцгаах хэрэгтэй.
- Өрөөнд утаа орохгүй байгаа тохиолдолд онгойлгож, гэрлээ асаагаад гал сөнөөгчдөд дохио өгөх үүднээс цонхноосоо орны цагаан даавуу, цамц, хүрэм, цонхны хөшиг гэх зэрэг цайвар, өнгөлөг ямар нэгэн эд зүйл унжуулах нь зүйтэй.
- Өрөөндөө утастай бол гал команд руу утасдаж хэлэх, гаднах утааг өрөөндөө оруулахгүй байх үүднээс өрөөнийхөө хаалганы зай завсрыг алчуур, цагаан хэрэглэлээр битүү чигжээд цонхныхоо дэргэд тусламж иртэл хүлээх хэрэгтэй.
- Гал сөнөөгчдийн нэн тэргүүнд хийх зүйлс бол дотор байгаа хүмүүсийг аврах ажиллагаа байдаг гэдгийг санаж, цонхоороо дохио өгөх нь таныг олоход илүү хялбар болгоно.
- Гэрээс гарч чадсан бол гэрийн гадна уулзахаар товлосон газраа очоод хүнээ бүртгэж, галын аюулаас хэн нь гарч ирсэнийг олж тогтоож, гал сөнөөгчдөд хэнд тусламж хэрэгтэй, хаана байгааг хэлж өгөх боломжтой болно.
- Зориулалтын өмсгөл, хэрэглэлтэй мэргэжлийн гал сөнөөгчдөөс өөр хэн ч дотогш орох шаардлагагүй.

EMERGENCY ACTION PLAN: **CHECKLIST**

A. Preparing your workplace

- ☒ 1. Safe Workplace
- ☒ 2. Alarm Systems
- ☒ 3. Safe Evacuations

B. Preparing your staff

- ☒ 4. Reporting Emergencies
- ☒ 5. Individual Responsibilities
- ☒ 6. Evacuation Drills

Three Fundamental Responsibilities

Prevention

Evacuation

Extinguishing

- <https://www.safeatworkca.com/safety-articles/5-ways-to-protect-your-employees-from-a-workplace-fire/>
- https://www.usfa.fema.gov/prevention/outreach/media/social_toolkits/

ТЕСТ 5

- Хичээлийн хуваарьт цагийн дагуу TEAM группт орж **ТЕСТ 5** -ыг хийнэ үү.
- Ирц бүртгэгдэж байгаа тул хичээлдээ идэвхитэй оролцоорой.